

กระบวนทัศน์ใหม่ทางการศึกษากับการพัฒนาครูเด็กปฐมวัย ในศตวรรษที่ 21

A New Paradigm in Education and Development of Childhood

Teachers in 21 Century

กรจักร สุขลิ้ม

Kongak Suklim

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Suan Sunandha Rajabhat University

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาเอกชนระดับปฐมวัยในจังหวัดตรัง ที่มีประสิทธิผล (2) สร้างกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาเอกชนระดับปฐมวัยในจังหวัดตรัง ที่มีประสิทธิผล และ (3) ประเมินกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาเอกชนระดับปฐมวัยในจังหวัดตรัง ที่มีประสิทธิผล ประชากรที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้คือ กลุ่มผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน คณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 1 จำนวน 19 โรงเรียน ที่ได้รับรองผลการประเมินคุณภาพการศึกษาจากสำนักงานมาตรฐานการศึกษา กลุ่มที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ซึ่งเป็นผู้บริหารงาน จำนวน 50 คน จากโรงเรียน 19 โรงเรียน โดยการวิจัยครั้งนี้เป็นการสนทนากลุ่ม โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการประชุมชี้แจงทำความเข้าใจโดยผ่านการจัดทำกิจกรรมตามแผนการดำเนินงานวิจัยเป็นระยะ และการวิเคราะห์ข้อเชิงคุณภาพได้ใช้ความเห็นที่เป็นมติเอกฉันท์จากการประชุมในการออกแบบกระบวนการ และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า การวางแผนกลยุทธ์บริหารสถานศึกษาเอกชนระดับปฐมวัยในจังหวัดตรัง ผู้บริหารต้องจัดทำวิสัยทัศน์ เป้าประสงค์ระยะสั้น ระยะยาวเพื่อเป็นทิศทางในการดำเนินการ การมอบอำนาจในการตัดสินใจให้แก่บุคลากร การส่งเสริมให้มีกระบวนการและกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่บุคลากร และการทำแผนกำกับติดตามความก้าวหน้าและประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อนำผลมาทบทวนและปรับปรุงการดำเนินการ การศึกษาปฐมวัยควรมีส่วนช่วยให้เด็กเกิดพัฒนาการและการเรียนรู้อย่างเต็มที่

คำสำคัญ: กระบวนทัศน์ใหม่, เด็กปฐมวัย, ศตวรรษที่ 21

Abstract

The purpose of the study was to 1) to study the management strategy of the private institutions in early childhood in Trang province with effectiveness, 2) build management strategy of private schools in early childhood in Trang province with effectiveness and 3) to evaluate the management strategy of the private institutions in early childhood in Trang province with effectiveness. The population in this study is a group of school administrators, teachers, the study basic relations. Strikes Trang education service area office 1 number 19 school that guarantee quality evaluation the battle. Education Office of educational standards, the group used in this study, an executive stated 50 people from school 19 the school. By this research is the focus group. By collecting data from meetings to understand through activities according to plan operations research. Item analysis, qualitative and the opinion is unanimous from meeting in the design process and. Dynamic analysis of the content.

The research found that Planning Strategy Leadership Academy Private Preschool in Trang. Management will prepare a vision. Short-term goals So long as the direction of action. Authorization to decide to personnel. To encourage the process and learning the personnel. And plans, monitoring progress and evaluating the operational result for the review and update process. Early childhood education should contribute to the development and learning of children born fully.

Keywords: A New Paradigm, Childhood, 21 Century.

บทนำ

โรงเรียนจัดเป็นทุนทางปัญญาประการหนึ่ง การเรียนรู้ของมนุษย์เป็นการเรียนรู้โดยการสังเกตหรือการเลียนแบบ เกิดจากปฏิสัมพันธ์ (interact) ระหว่างผู้เรียนและสิ่งแวดล้อมในสังคม ซึ่งทั้งผู้เรียนและสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อกันและกัน (Bandura, 1963) การศึกษาเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยมีการจัดการความรู้อย่างมีพลัง เพื่อให้บุคลากรทุกระดับมีความรู้ มีคุณธรรม จริยธรรม ความสามารถ มีทักษะ มีวิถีคิดในการปฏิบัติงานอย่างหลากหลาย และมีความคิดสร้างสรรค์ สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข ภารกิจของสถานศึกษาจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ในยุคของโลกาภิวัตน์ที่สังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว สถานศึกษาซึ่งมีหน้าที่เตรียมและพัฒนาคน จึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวิถีคิดรูปแบบการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องให้มีความเป็นเลิศเพื่อให้สามารถพัฒนาศักยภาพมนุษย์ได้อย่างมีคุณภาพ

การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นการศึกษาสำหรับคนยุคใหม่ที่เติบโตมาพร้อมกับเทคโนโลยีและการเข้าถึงข้อมูลมหาศาลได้อย่างง่าย สภาพการณ์การเรียนรู้ในปัจจุบันได้มีการปรับเปลี่ยน เพื่อก้าวทันกับสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป สังคมแห่งการเรียนรู้ภายใต้กระแสแห่งโลกในยุคดิจิทัล (Digital Age) นั้นส่งผลต่อการแสวงหารูปแบบและการปรับกระบวนการทัศนในการทำงาน (Paradigm Shift) ที่มีความหลากหลายให้สอดคล้องและก้าวทันความเปลี่ยนแปลงกับโลกยุคใหม่ซึ่งเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว ดังนั้น แนวความคิด รูปแบบ และวิธีการที่ใช้กันแบบเดิมนั้นอาจมีการวิเคราะห์ทบทวนเพื่อศึกษาผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นว่า มีประสิทธิภาพและมีความเหมาะสม และทางการศึกษาพัฒนาเพื่อสร้างนวัตกรรมรูปแบบใหม่ขึ้นมาใช้เพื่อจุดมุ่งหมายสำคัญ (สุรศักดิ์ ปาเฮ, 2556) ในรูปแบบ

การจัดการเรียนการสอนแบบดั้งเดิม(Traditional Learning) นั้น ครูจะเป็นผู้ป้อนความรู้ประสบการณ์ให้ผู้เรียนในลักษณะของครู เป็นศูนย์กลาง (Teacher Center) ซึ่งแตกต่างจากรูปแบบของการจัดการเรียนการสอนแบบกลับทาง (Flipped Learning) แนวคิดการเรียนรู้ห้องเรียนกลับด้าน (Flipped classroom) (วิจารณ์ พานิช, 2555) เป็นการจัดการเรียนการสอนแบบ Child Center มุ่งเน้นการสร้างสรรค์องค์ความรู้ด้วยตัวผู้เรียนเองตามทักษะความรู้ความสามารถและสติปัญญาของเอกบุคคล นำช่องทางการเรียนรู้ของเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์เป็นเครื่องมือให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองจากที่บ้าน และเน้นกิจกรรมการเรียนรู้ระหว่างเพื่อนร่วมชั้นกับครูในห้องเรียน เพิ่มความร่วมมือระหว่างผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ได้ดีขึ้น ดังนั้น การนำสื่อสังคม (social media) มาเป็นแหล่งการเรียนรู้และช่องทางการสื่อสารระหว่างผู้เรียนกับเพื่อนร่วมชั้น หรือผู้เรียนกับครู ทำให้การเรียนรู้ห้องเรียนกลับด้านมีประสิทธิภาพมากขึ้น การจัดประสบการณ์ทางการเรียนแบบห้องเรียนกลับทาง (Flipped Classroom) นั้นจะก่อให้เกิดกระบวนการสร้างองค์ความรู้ที่เรียกว่า “การเรียนรู้แบบรอบรู้หรือการเรียนรู้ให้รู้จริง (Mastery Learning)” ซึ่งเป็นการเรียนที่ช่วยเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็ก การบริหารสถานศึกษา ต้องอาศัยปัจจัย องค์ประกอบ และกระบวนการหลายอย่างเพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศและทำให้เกิดการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย บนความคิดและความต้องการจำเป็นพื้นฐาน ขององค์กรเล็ก ๆ องค์กรหนึ่ง ที่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีเอกภาพ ในการที่จะมุ่งสู่เป้าหมายเดียวกัน คือ มีคุณภาพและมีความเป็นเลิศ ภายใต้กรอบแนวคิดที่เป็นไปได้ และมีความสอดคล้องกันทั้งระบบ ทั้งในด้านปัจจัย กระบวนการและผลผลิตผู้วิจัยได้ตระหนักถึงปัญหาในการวางแผนกลยุทธ์บริหารสถานศึกษาเอกชนระดับปฐมวัยในจังหวัดตรัง ความจำเป็นและภาระหน้าที่ของสถานศึกษา ที่ต้องมีการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของชุมชน โดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน ให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทหรือมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การดำเนินงาน การรับผลประโยชน์ และการประเมินผลจากการจัดการศึกษา ภารกิจของโรงเรียนมีความสำคัญอย่างยิ่งในระบบการศึกษา โรงเรียนทุกแห่งแม้จะเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ย่อมต้องปฏิบัติงานพัฒนานักเรียนอย่างมีคุณภาพภายใต้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด อย่างไรก็ตามเนื่องจากความเปลี่ยนแปลงของสังคม โครงสร้างประชากรทำให้เกิดโรงเรียนขนาดเล็กจำนวนมาก ประกอบ กับภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจ การบริหารจัดการเรียนขนาดเล็กจำเป็นต้องปรับเปลี่ยน เพื่อนำไปสู่คุณภาพ และประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาเอกชนระดับปฐมวัยในจังหวัดตรัง ที่มีประสิทธิผล
2. เพื่อสร้างกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาเอกชนระดับปฐมวัยในจังหวัดตรัง ที่มีประสิทธิผล
3. เพื่อประเมินกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาเอกชนระดับปฐมวัยในจังหวัดตรัง ที่มีประสิทธิผล

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง กระบวนทัศน์ใหม่ทางการศึกษากับการพัฒนาครูเด็กปฐมวัย ในศตวรรษที่ 21 เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ที่มุ่งนำข้อค้นพบไปใช้พัฒนากระบวนการบริหารสถานศึกษาเอกชนระดับปฐมวัย เพื่อศึกษากลยุทธ์

การบริหารและ ประเมินสถานศึกษาเอกชนระดับปฐมวัยในจังหวัดตรัง ที่มีประสิทธิผล โดยการสุ่มแบบเจาะจง มีระเบียบวิธีวิจัยดังนี้

1. ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน คณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาตรัง เขต 1 เป็นโรงเรียน จำนวน 19 โรงเรียนที่ได้รับรองผลการประเมินคุณภาพการศึกษาจาก สำนักงาน มาตรฐานการศึกษา ซึ่งโรงเรียนส่วนใหญ่ตั้งกระจายบนพื้นที่ราบใกล้ชุมชน การคมนาคมสะดวก กลุ่มที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้) ซึ่งเป็นผู้บริหารงาน จำนวน 50 คน ประกอบด้วยผู้บริหาร และบุคลากร จากโรงเรียน 19 โรงเรียนดังนี้ 1. โรงเรียนบ้านโคกมะม่วง 2. โรงเรียนวัดสันติวัน 3. โรงเรียนบ้านปากไผ่ 4. โรงเรียนบ้านกลางนา 5. โรงเรียนบ้านเขาหลัก 6. โรงเรียนวัดนิคมประทีป 7. โรงเรียนวัดโคก 8. โรงเรียนบ้านท่าคลอง 9. โรงเรียนทุ่ง ไทรทอง 10. โรงเรียนวัดควนวิไล 11. โรงเรียนบ้านสุโสะ 12. โรงเรียนทุ่งรวงทอง 13. โรงเรียนบ้านหนองไต่ะ 14. โรงเรียนบ้านหัวควน 15. โรงเรียนบ้านทุ่งนา 16. โรงเรียนบ้านห้วยด้วน 17. โรงเรียนบ้านหนองชวด 18. โรงเรียนบ้านทุ่งศาลา 19. โรงเรียนบ้านทอนพลา

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ 1. แบบสนทนากลุ่มเพื่อศึกษาสถานการณ์ และความต้องการ กระบวนการ บริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยแบ่งกรอบการสนทนาเป็น 2 ตอน โดยตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ของการบริหารงานวิชาการ และตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการในการบริหารงานตาม กระบวนการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา 2. การสร้างแบบสนทนากลุ่ม โดยศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการ บริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และการวิเคราะห์ของหน่วยงานนำข้อมูลมากำหนดกรอบของการ สร้างข้อคำถามและสร้างข้อคำถามให้ครอบคลุมประเด็นที่ต้องการศึกษา และนำแบบสนทนากลุ่มที่ยกวางเสร็จ เรียบร้อยแล้วเสนอผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาปรับปรุงและจัดทำแบบสนทนา กลุ่มที่สมบูรณ์นำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน โดย ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยผ่านการจัดทำกิจกรรมตามแผนการดำเนินงานวิจัยเป็น ระยะซึ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลจะใช้ทั้งวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ การวิเคราะห์เชิงคุณภาพได้ใช้ความเห็นที่เป็นมติเอกฉันท์จากการประชุมในการออกแบบกระบวนการ และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยใช้วิธีดำเนินการวิจัยมี 3 ขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาความเป็นไปได้ในการนำเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐมาใช้เป็นกลยุทธ์การบริหาร จัดการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินการและ ความสำคัญของกลยุทธ์การบริหารจัดการตามเกณฑ์กับผู้บริหารในโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาตรัง เขต 1 เป็นโรงเรียน จำนวน 19 โรงเรียนที่ได้รับรองผลการประเมินคุณภาพการศึกษาจาก สำนักงาน

มาตรฐานการศึกษา ซึ่งโรงเรียนส่วนใหญ่ตั้งกระจายบนพื้นที่ราบใกล้ชุมชน การคมนาคมสะดวก กลุ่มที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้)

2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับกลยุทธ์การบริหารจัดการตามเกณฑ์ฯ จากผลการรายงานการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกจาก สมศ. จำนวน 19 โรงเรียนที่ได้รับรองผลการประเมินคุณภาพการศึกษาจาก สำนักงานมาตรฐานการศึกษา

3. ถอดบทเรียนจากโรงเรียนต้นแบบเกี่ยวกับกลยุทธ์การบริหารตามเกณฑ์ฯ กับโรงเรียนที่ได้ผลการรับรองระดับการคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 1 เป็นโรงเรียน จำนวน 19 โรงเรียนให้เหลือโรงเรียนที่ได้รับคะแนนสูงสุด และได้รับรองผลการประเมินคุณภาพการศึกษาจาก สำนักงานมาตรฐานการศึกษาประเมินการประกันคุณภาพการศึกษาภายนอกจาก สมศ. ในระดับดีถึงดีมาก มีจำนวน 3 โรงเรียน

หลังจากสร้างและพัฒนาร่างกลยุทธ์การบริหารจัดการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน มี 2 ขั้นตอนย่อยคือ

1. ร่างกลยุทธ์การบริหารจัดการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน มีการดำเนินการโดยนำร่างกลยุทธ์การบริหารจัดการที่ได้ผลและได้รับรองผลการประเมินคุณภาพการศึกษาจาก สำนักงานมาตรฐานการศึกษา ประเมินการประกันคุณภาพการศึกษาภายนอกจาก สมศ. ตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ จำนวน 5 คน

2. พัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน มีการดำเนินการโดยนำร่างกลยุทธ์มาพัฒนาร่างกลยุทธ์กับโรงเรียนการวางแผนกลยุทธ์บริหารสถานศึกษาเอกชนระดับปฐมวัยในจังหวัดตรัง

ผลการวิจัย

การจัดการกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาเอกชนระดับปฐมวัยในจังหวัดตรัง ที่มีประสิทธิผลตามนั้นมีขั้นตอนดังนี้

1. ต้องจัดทำวิสัยทัศน์ เป้าประสงค์ระยะสั้น ระยะยาวเพื่อเป็นทิศทางในการดำเนินการ การมอบอำนาจในการตัดสินใจให้แก่บุคลากร การส่งเสริมให้มีกระบวนการและกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่บุคลากร และการทำแผนกำกับติดตามความก้าวหน้าและประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อนำผลมาทบทวนและปรับปรุงการดำเนินการ เป็นกลยุทธ์การบริหารจัดการ อันเนื่องมาจากการมีวิสัยทัศน์ร่วมกันและปรับเปลี่ยนวิสัยทัศน์อย่างต่อเนื่องเป็นคุณลักษณะของโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จในการบริหารงาน (Glickman, Gordon and Ross-Gordon, 2001) มอบอำนาจในการตัดสินใจเพื่อแลกเปลี่ยนกับความรับผิดชอบต่อผลการปฏิบัติงานให้แก่บุคลากรนั้นเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (ทิพาวิทย์ เมฆสวรรค์, 2543)

2. จัดการศึกษาปฐมวัยครูมีส่วนช่วยให้เด็กเกิดพัฒนาการและการเรียนรู้อย่างเต็มที่ ซึ่งแนวคิดการจัดการศึกษาสำหรับเด็กในวัยนี้ทุกรูปแบบควรมีส่วนสำคัญที่ดัง มาสโซเกลีย (Massoglia, 1977: 3-4) ส่งเสริมพัฒนาการของเด็กทุกด้าน นับตั้งแต่แรกเกิดจนเริ่มเข้าเรียนในระบบโรงเรียน วางพื้นฐานทางสุขภาพอนามัยให้กับเด็กตั้งแต่ต้น รวมทั้งเด็กที่มีข้อบกพร่องต่าง ๆ สิ่งแวดล้อมทางบ้านควรมีส่วนช่วยให้เด็กเจริญเติบโต และพัฒนาได้

ทุก ๆ ด้าน พ่อแม่ต้องเป็นครูคนแรกที่มีความสำคัญต่อลูกอิทธิพลจากทางบ้านมีผลต่อกระบวนการในการพัฒนาเด็ก

3. จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 มีสาระสำคัญ คือ ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกประเภท ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึง ความแตกต่างระหว่างบุคคล วิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทย พัฒนาเด็กโดยองค์รวมผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพ และมีความสุขประสานความร่วมมือระหว่างครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษาในการพัฒนาเด็กปฐมวัย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

4. เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคลโดยใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรม ซึ่งเขาได้แบ่งพัฒนาการของเด็กที่ต้องการวัดและประเมินออกเป็น 4 กลุ่มใหญ่คือ 1) พฤติกรรมทางการเคลื่อนไหว (Motor Behavior) ครอบคลุมการบังคับอวัยวะต่าง ๆ ของร่างกายและความสัมพันธ์ทางด้านการเคลื่อนไหว 2) พฤติกรรมทางการปรับตัว (Adaptive Behavior) ครอบคลุมความสัมพันธ์ของการใช้มือและสายตา การสำรวจ ค้นหา การกระทำต่อวัตถุ การแก้ปัญหาในการทำงาน 3) พฤติกรรมทางการใช้ภาษา (Language Behavior) ครอบคลุมการที่เด็กใช้ภาษา การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน 4) พฤติกรรมส่วนตัวและสังคม (Personal-Social Behavior) ครอบคลุมการฝึกปฏิบัติส่วนตัว เช่น การกินอาหาร การขับถ่าย และการฝึกต่อสภาพสังคม เช่น การเล่น การตอบสนองผู้อื่น โดยเน้นพัฒนาการจัดกลุ่มข้อมูลสำหรับเป็นข้อมูลพื้นฐานของบุคลิกภาพ (Personality profile) ได้ 10 ด้าน คือ 1) ลักษณะการเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อมัดใหญ่ มัดเล็ก 2) สุขนิสัยส่วนบุคคล 3) การแสดงออกของอารมณ์ 4) ความกลัว ความฝัน 5) ความเป็นตัวของตัวเอง การแสดงออกทางเพศ 6) ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล 7) การเล่นและการใช้เวลาว่าง 8) การเรียน 9) จริยธรรม 10) ปรัชญาชีวิต

5. การจัดการศึกษาให้เข้ากับเป้าหมายของการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่คนทุกคนต้องเรียนรู้ตั้งแต่ชั้นอนุบาลไปจนถึงมหาวิทยาลัย และตลอดชีวิต คือ 3R x 7C3R ได้แก่ Reading (อ่านออก), (W) Riting (เขียนได้) และ (A) Rithmetics (คิดเลขเป็น) ส่วน 7C ได้แก่ Critical thinking & problem solving (ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา) (วิจารณ์ พานิช, 2555) ได้แก่ ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา) ได้แก่ Creativity & innovation (ทักษะด้านการสร้างสรรค์ และนวัตกรรม) Cross-cultural understanding (ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์) Collaboration, teamwork & leadership (ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ) Communications, information & media literacy (ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ) Computing & ICT literacy (ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร) Career & learning skills (ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้)

การสร้างกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาเอกชนที่มีประสิทธิภาพระดับปฐมวัยในจังหวัดตรัง ต้องดำเนินการตามแผนประกันคุณภาพการศึกษาปฐมวัย ของโรงเรียนปฐมวัย ในจังหวัดตรังได้รับรองผลการประเมินคุณภาพการศึกษาจาก สำนักงานมาตรฐานการศึกษา เนื้อหา หลักสูตรสถานศึกษา การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ การส่งเสริมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การพัฒนาบุคลากร การบริหารจัดการ ผลการ

ประเมินคุณภาพทั้งภายในและภายนอก โดยมีเป้าหมายเพื่อเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มีแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาประจำปี โดยกำหนดแนวคิด/หลักการ บทบาทหน้าที่และแนวทางการมีส่วนร่วม บุคลากรของสถานศึกษาผู้เรียน บิดา มารดา ผู้ปกครอง และชุมชน การใช้ผลการประเมินคุณภาพทั้ง ภายในและภายนอก การใช้งบประมาณและทรัพยากร การใช้แหล่งวิทยาการภายนอกและการศึกษาในศตวรรษที่ 21

การประเมินกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาเอกชนระดับปฐมวัยในจังหวัดตรัง ที่มีประสิทธิผล ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนที่ได้รับคะแนนสูงสุด และได้รับรองผลการประเมินคุณภาพการศึกษาจาก สำนักงานมาตรฐานการศึกษาประเมินการประกันคุณภาพการศึกษาภายนอกจาก สมศ. ในระดับดีถึงดีมาก จากจำนวนทั้งหมด 19 โรงเรียน มีจำนวน 3 โรง ที่ได้รับคะแนนการประเมินคุณภาพการศึกษาปฐมวัยอยู่ในเกณฑ์ ดีถึงดีมาก การประเมินคุณภาพภายนอกกระตือรือร้นการศึกษาปฐมวัย (2-5 ปี) ได้กำหนดตัวบ่งชี้เป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐาน กลุ่มตัวบ่งชี้ อัตลักษณ์ และกลุ่มตัวบ่งชี้มาตรการส่งเสริม ให้สอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และกฎกระทรวง ว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ข้อ 38 ซึ่งกำหนดให้ สมศ. ทำการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาแต่ละแห่งตามมาตรฐานการศึกษาของชาติและ ครอบคลุมหลักเกณฑ์ในเรื่องต่อไปนี้ คือ 1) มาตรฐานที่ว่าด้วยผลการจัดการศึกษาในแต่ละระดับและ ประเภทการศึกษา 2) มาตรฐานที่ว่าด้วยการบริหารจัดการศึกษา 3) มาตรฐานที่ว่าด้วยการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และ 4) มาตรฐานที่ว่าด้วยการประกันคุณภาพภายใน เป็นการประเมินผลการจัดการศึกษา เพื่อตรวจสอบคุณภาพของ สถานศึกษา โดยหน่วยงานหรือบุคคลภายนอกสถานศึกษา เพื่อมุ่งให้การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษาดียิ่งขึ้น ซึ่งต้องเริ่มต้นจากการที่สถานศึกษามีระบบการประกันคุณภาพภายในเพื่อวางแผนพัฒนาคุณภาพของตนเอง ดำเนินการปรับปรุงคุณภาพ มีการกำกับติดตามคุณภาพ และมีระบบประเมินตนเองก่อน ต่อจากนั้นจึงรับการประเมินคุณภาพภายนอกโดย สมศ. ซึ่งจะดำเนินการ พิจารณาและตรวจสอบจากผลการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา การประเมินคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอกจึงควรสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพราะต่างมุ่งสู่มาตรฐานหรือ คุณภาพที่คาดหวังให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียน โดยมีวัตถุประสงค์ของการประเมินคุณภาพภายนอก โดย ตัวบ่งชี้ กลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐาน คือ 1) เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกายสมวัย 2) เด็กมีพัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจสมวัย 3) เด็กมีความพร้อมศึกษาต่อในขั้นต่อไป 4) ประสิทธิภาพของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ 5) ประสิทธิภาพของการบริหารจัดการและการพัฒนาสถานศึกษา. ประสิทธิภาพของระบบการประกันคุณภาพภายใน ได้แก่ (1) ประสิทธิภาพของระบบการประกันคุณภาพภายในโดยสถานศึกษาหรือหน่วยงานที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษาพัฒนาการของการประกันคุณภาพภายในโดยสถานศึกษาและต้นสังกัด กลุ่มตัวบ่งชี้ อัตลักษณ์ คือ ผลการพัฒนาให้บรรลุตามปรัชญา ปณิธาน วิสัยทัศน์ พันธกิจ และวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถานศึกษา ผลการพัฒนาตามจุดเน้นและจุดเด่นที่ส่งผลสะท้อนเป็นเอกลักษณ์ของสถานศึกษา ผลการดำเนินงานโครงการพิเศษเพื่อส่งเสริมบทบาทของสถานศึกษา และ ผลการพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษา ผู้วิจัยได้สรุปและนำกิจกรรมที่ได้รับคะแนนสูงสุด 3 โรงเรียนมาเป็นต้นแบบในการจัดทำกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาเอกชนระดับปฐมวัยในจังหวัดตรังต่อไป

อภิปรายผล

การวางแผนกลยุทธ์บริหารสถานศึกษาเอกชนระดับปฐมวัย ผู้บริหารต้องจัดทำวิสัยทัศน์ เป้าประสงค์ ระยะสั้น ระยะยาวเพื่อเป็นทิศทางในการดำเนินการ การมอบอำนาจในการตัดสินใจให้แก่บุคลากร การส่งเสริมให้มีกระบวนการและกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่บุคลากร และการทำแผนกำกับติดตามความก้าวหน้าและประเมินผล การปฏิบัติงานเพื่อนำผลมาทบทวนและปรับปรุงการดำเนินการ การศึกษาปฐมวัยควรมีส่วนช่วยให้เด็กเกิดพัฒนาการและการเรียนรู้อย่างเต็มที่ ผลความสำเร็จตามกระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมทั้งสองรอบ พบว่าบรรลุความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของชุดโครงการทุกข้อ ทั้งนี้เพราะ จุดมุ่งหมายเหล่านี้มีความชัดเจนที่ทุกฝ่ายผู้รับผิดชอบเป็นผู้ร่วมกำหนดขึ้นจุดมุ่งหมายมีความสอดคล้องกับภารกิจของนโยบายที่สถานศึกษาต้องนำสู่การปฏิบัติ และสามารถลงสู่การปฏิบัติได้ จริงซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ประชุม รอดประเสริฐ (2545) และจิระ พระสุพรรณ (2554) ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก ที่มีประสิทธิผลผลการวิจัยพบว่า 1. ศึกษา ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็กที่มีประสิทธิผล พบว่า มีการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ด้านการบริหารจัดการ ยุทธศาสตร์การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากเท่ากันทั้ง 3 ยุทธศาสตร์ อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน กรรมการสถานศึกษา ชื่นพื้นฐานหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาทุกคนมีความรู้ความสามารถ ความเข้าใจ และมีประสบการณ์สูง เกี่ยวกับการจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็กที่มีประสิทธิผลเป็นอย่างดี สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ วิสุทธิ วิจิตรพัชรภรณ์ (2547, บทคัดย่อ) ซึ่งได้วิจัยเรื่อง ยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการศึกษาแบบกระจายอำนาจในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวทาง พรบ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ผลการวิจัยพบว่า ยุทธศาสตร์การดำเนินงานสู่ผลสำเร็จของการบริหารจัดการศึกษาจัดการศึกษาให้เข้ากับเป้าหมายของการศึกษาใน ศตวรรษที่ 21 ที่คนทุกคนต้องเรียนรู้ตั้งแต่ชั้นอนุบาลไปจนถึงมหาวิทยาลัย และตลอดชีวิต คือ 3R x 7C3R ได้แก่ Reading (อ่านออก), (W) Riting (เขียนได้) และ (A) Rithmetics (คิดเลขเป็น) มีทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารทักษะอาชีพ และ ทักษะการเรียนรู้ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา การออกแบบสื่อการสอนที่ ทันสมัย โดยให้เด็กเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้และสืบค้น การสร้างกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาเอกชนที่มี ประสิทธิภาพระดับปฐมวัยในจังหวัดตรัง ต้องดำเนินการตามแผนประกันคุณภาพการศึกษาปฐมวัย บริหารจัดการ ตามเกณฑ์ จากผลการรายงานการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกจาก สมศ. แบบกระจายอำนาจใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบ ด้วยยุทธศาสตร์การบริหารจัดการที่เน้นคุณภาพทั้งองค์กร ยุทธศาสตร์การพัฒนา ครูและบุคลากรทางการศึกษา ยุทธศาสตร์การสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมเป็นแนวคิดของ วิจารย์ พานิช (2555) ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ กฎกระทรวง ว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ข้อ 38 ซึ่งกำหนดให้ สมศ. ทำการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาแต่ละแห่งตามมาตรฐานการศึกษาของชาติและ ครอบคลุมหลักเกณฑ์ ในเรื่องต่อไปนี้ คือ 1) มาตรฐานที่วัดด้วยผลการจัดการศึกษาในแต่ละระดับและ ประเภทการศึกษา 2) มาตรฐาน ที่วัดด้วยการบริหารจัดการศึกษา 3) มาตรฐานที่วัดด้วยการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และ 4) มาตรฐานที่วัดด้วยการประกันคุณภาพภายใน เป็นการประเมินผลการจัดการศึกษา เพื่อตรวจสอบคุณภาพของ

สถานศึกษา โดยหน่วยงานหรือบุคคลภายนอกสถานศึกษา เพื่อมุ่งให้การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐาน การศึกษา ของสถานศึกษาดีขึ้น การสร้างกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาเอกชนที่มีประสิทธิผลระดับปฐมวัยในจังหวัดตรัง ต้องดำเนินการตามแผนประกันคุณภาพการศึกษาปฐมวัย บริหารจัดการตามเกณฑ์ จากผลการรายงานการ ประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกจาก สมศ. คุณภาพที่คาดหวังให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียน โดยมีวัตถุประสงค์ของการ ประเมินคุณภาพภายนอก โดย ตัวบ่งชี้ กลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐาน คือ 1) เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกายสมวัย 2) เด็กมี พัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจสมวัย 3) เด็กมีความพร้อมศึกษาต่อในขั้นต่อไป 4) ประสิทธิภาพของการจัด ประสพการณ์การเรียนรู้ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ 5) ประสิทธิภาพของการบริหารจัดการและการพัฒนาสถานศึกษา. ประสิทธิภาพของระบบการประกันคุณภาพภายใน ได้แก่ (1) ประสิทธิภาพของระบบการประกันคุณภาพภายในโดย สถานศึกษาหรือหน่วยงานที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษาพัฒนาการของการประกันคุณภาพภายในโดย สถานศึกษาและต้นสังกัด กลุ่มตัวบ่งชี้ อัตรลักษณ์ คือ ผลการพัฒนาให้บรรลุตามปรัชญา ปณิธาน/ วิสัยทัศน์ พันธ กิจ และวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถานศึกษา ผลการพัฒนาตามจุดเน้นและจุดเด่นที่ส่งผลกระทบต่อเป็นเอกลักษณ์ ของสถานศึกษา ผลการดำเนินงานโครงการพิเศษเพื่อส่งเสริมบทบาทของสถานศึกษา และ ผลการพัฒนา สถานศึกษาให้มีคุณภาพตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษา

ข้อเสนอแนะ

การวางแผนกลยุทธ์บริหารสถานศึกษาเอกชนระดับปฐมวัยในจังหวัดตรัง ต้องมีการวางแผนงาน กำหนด การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย การพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ และการศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีการจัดระบบการบริหารโดยการวางแผนกลยุทธ์เพราะ

1. วิสัยทัศน์เปรียบเสมือนเป็นเข็มทิศในการปฏิบัติงานในอนาคตการดำเนินงานในขั้นตอนนี้ หากมีการ บริหารจัดการให้บุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษาและชุมชนมีส่วนร่วมด้วย จะช่วยให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษามี ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. พันธกิจทำให้ ผู้บริหารสถานศึกษาบริหารจัดการให้มีการกำหนดเป้าหมายคุณภาพผู้เรียนรายบุคคล ให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้และมีความสามารถในการคิดตามเป้าหมายของ สถานศึกษากำหนด

3. กำหนดเป้าหมายผลผลิต/ผลลัพธ์เพื่อ ผู้เรียนมีคุณภาพ มาตรฐาน มีพัฒนาการทุกด้าน เรียนต่อและ ประกอบอาชีพได้ โรงเรียนเป็นที่ชื่นชมของชุมชน เป็นแบบอย่าง และให้ความช่วยเหลือแก่ชุมชน และโรงเรียนอื่น ได้ดำเนินการไปสู่เป้าหมาย โดยมีกระบวนการใน 3 เรื่อง 1) กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด 2) การ บริหารจัดการดี ใช้โรงเรียนเป็นฐาน เน้นการมีส่วนร่วม 3) การประกันคุณภาพการศึกษามีประสิทธิภาพ เป็นส่วน หนึ่งของระบบบริหารโรงเรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาทบทวนประมวลผลสัมฤทธิ์กลยุทธ์บริหารสถานศึกษาเอกชนระดับปฐมวัยในจังหวัด ตรัง หลังจากดำเนินงานแล้ว

2. ควรติดตามพัฒนาการด้านการศึกษา ในรูปแบบออนไลน์ จากในประเทศและต่างประเทศในการทำวิจัยในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545. กรุงเทพมหานคร: ศุภสภา.
- จิระ พระสุพรรณ. (2554). ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็กที่มีประสิทธิผล. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิพาวดี เมฆสุวรรณ. (2543). สามประสานในการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี. นานาสาระจากรวมพลังเพื่อการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี. นนทบุรี: สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน.
- ประชุม รอดประเสริฐ. (2545). การบริหารโครงการ. กรุงเทพมหานคร: เนติกุลการพิมพ์.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสดศรีสฤษดิ์วงศ์.
- วิสุทธิ วิจิตรพัชรภรณ์. (2547). การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบกระจายอำนาจ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวทางพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 . วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรศักดิ์ ปาเฮ. (2556). การพัฒนาวิชาชีพครูสู่ยุคปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2. ในเอกสารประกอบการประชุมสัมมนาทางวิชาการ การพัฒนาครูทั้งระบบตามยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาทศวรรษที่ 2. หน้า 2-4.แพร่:สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1-2.
- Bandura, A., Ross, D., & Ross, S. A.. (1963). Imitation of film-mediated aggressive models. *The Journal of Abnormal and Social Psychology*, 66(1): 3–11.
- Glickman, C. D., Gordon, S. P., & Ross-Gordon, J. M. (2001). *SuperVision and instructional leadership* (5th ed.). Needham Heights, MA: Allyn & Bacon.
- Massoglia, D.R. (1977). *Early Childhood Education in the Home*. New York: Delmar.